1871. III. évfolyam. 166. szám. Szerda, augusztus 23.

Előfizetési árak:
Helyben es postan küldve.
Egy évre 10 frt — kr. | ¼ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ | Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyebütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Az osztrák-német entente cordiale.

=) Tempora mutantur. . . . . .

E példabeszéd egyike azon példabeszédeknek, melyek ugy a társadalmi, mint a politikai közéletben a leggyakrabban alkalmazhatók. Főleg helyes alkalmazást lel e példabeszéd a magas politicában, mint a mely tudvalevőleg az exigentiák tudománya.

Ausztria Magyarország és Németország jelenben mint a legjobb barátok állanak egy más mellett a két birodalom kormányai igyekszenek tultenni egymáson az előzékenységben, az udvariasságban; a két birodalom császári fejedelmei személyes látogatással szerencséltették egymást, — s ime a megváltozott viszonyok folytán Vilmos is érezni kezdi ébredni kebelében a vérrokonsági szeretetet, mely a 66-iki hadjárat alkalmával teljesen elnémult; sziv a sziven dobog, ajk az ajkat éri, s a két fejedelem közti rokoni s baráti érzelmek csaknem elérik a fokozódás netovábbját. . . .

És Berlinben a hivatalos, félhivatalos sőt a nem is hivatalos sajtó a császárok ölelkezésére, csókolódzására rázengi az alleluját, felhangzik az örömriadó; de az alleluják és az örömriadók hangjai közt nekünk, kik Poroszország kitüzött czélját tökéletesen ismerjük, s tudjuk, hogy annak elérésében az európai viszonyokból kifolyó körülmények gátolhatják is ideigóráig, — nekünk fülünkbe hangzanak a fegyvergyárak kalapácsainak egyhangu ütései, melyeket előbb-utóbb az ágyuk dörgése fog felváltani.

A világesemények bekövetkezését megjósolni lehet, de azon időt, melyben azok bekövetkeznek, — nem. A dolgok egymásutánján változtatni az ember hatalom csak annyiban képes, hogy azok bekövetkezésének idejét siettetheti vagy késleltetheti.

Mi most, a midőn Ausztriára nézve az oly derült fényben tündöklő politicai láthatáron egy fekete pontot látunk Berlin felől felemelkedni, ez által nem azt akarjuk mondani, hogy azon fekete pont rövid időn belül, vészteljes felhővé növi ki magát, melyből Ausztriára már a legközelebbi jövőben nagyhatalmi állását megsemmisitő menyküvek hullandnak; épen nem, mert igen lehető, hogy ama fekete pont nehány éven át, sőt talán egy évtizeden át is megmarad fekete pontnak, s csak akkor növi ki magát vészterhes felhővé, a midőn azt Németország kitüzött czéljának tökéletes létesitése fogja kivánni.

A jelen század a nemzetiségi eszmék százada. A nemzetiségi kérdésminden más politikai kérdést háttérbe szoritott Európában. Olaszország, mely annyiapró fejedelem kormánypálczája alatt nyögött, lerázta magáról a békákat, s egygyé lőn. Róma degradálva lett, a mennyiben eddig — a világ fővárosa volt, s most megelégszik azzal, hogy csupán az egyesült Olaszország fővárosa. S mily nagynak, s nagyságra mellett mily boldognakérezi magát Róma, hogy világfővárosi rangját az olaszok fővárosa rangjával felcserélhette!

A németegység eddigi létesülésében hasonlóan a nemzetiségi eszmék diadalát látjuk, bár alig tagadható, hogy abban a hohenzollernek nagyravágyásának nem kis része van.

A németegység már ugy, a mint most van, nehéz áldozatok árán létesittetett. Egy zsarnok bukott alá a trónról, egy szomszédnemzet tiportatott áldozatul, hogy a németegység, a ugy a mint az most van, létesüljön.

Lehet e gondolni, hogy a mely czél eléréséért annyi anyagi s erkölcsi áldozatot hozott a német nemzet, — azon czélt két fejedelem ölelkezése, barátságos mosolya folytán elfogja ejteni?

Lehet e gondolni, hogy a német nemzet azon kötelékből, mely az összes német nemzetiséget volna egyesitendő, mint mostohákat kizárja az osztráknémet testvéreket?

Lehet e gondolni, hogy személyes rokoni s baráti érdekek előtt egy nagy eszme létesülése háttérbe fogna szorulni?

Mi azt hiszszük nem lehet; azt hiszszük, hogy azok, kik a most történt fejedelmi találkozások, ömlengések folytán Ausztriának mint közösügyes nagyhatalomnak békés fenállását biztositva látják, igen nagyon tévednek, mert a németegység teljes létesitése előbb-utóbb végre foghajtatni, s ez csak is Ausztria német tartományai meghóditása által történhet meg.

Ha a közeljövőben nem látjuk is a politikai láthatáron felemelkedni a romboló vihart: ha a két császár találkozása a két birodalom diplomatáinak arczáról elsimitá is egyidőre a komoly ránczokat, az a tekete pontot nem távolitá, nem távolithatá el onnan, az ott van, s ott is lesz mindaddig, mig el következik az időnek teljessége. . . .

E fekete pont az, melyre a magyar kormánynak fő figyelmét irányoznia kellene; e fekete pont az, melynek a kormány által követett politicában irányadónak kellene lenni.

Azonban arra, hogy akkor, midőn e fekete pont vészterhes felhővé növi ki magát, mi történik; arra, hogy készületlenül ne érjen bennünket a vihar; arra, hogy a bennünk tagadhatlanul létező erő a válság pillanatára a lehető legnagyobb hatványban legyen kifejtve, hogy létünkért, önállóságunkért sikerre való kilátással küzdhessünk, arra kormányunk ma épen ugy nem gondol, mint ennek előtte nem gondolt.

A Lajtántul megindult nemzetiségi mozgalmak végeredménye remélhetőleg halálos csapást mérend a dualismusra, s ezzel a kiegyezési alap is meglesz ingatva ugy, hogy elérkezettnek lesz tekinthető az idő arra, hogy a birodalom két fele, illetőleg annak egyes tartományai közt, a personal unio a szó teljes értelmében létesittessék, s ha ez sikerülne kivivnunk. — önálló pénz és hadügy felett rendelkezvén, — önállóságunk és függetlenségünknek abban részünkről teljes garantiáját látnók.

Egy szóval, a két fejedelem közötti entente cordiale, mely felületesen tekintve a két birodalom tartós békéjét helyezi kilátásba, ne tartson bennünket vissza attól, hogy a Lajtántul megindult mozgalmakat, melyek a dualismust alapjában fogják megingatni, lehető legnagyobb függetlenitésünk kieszközlésére használjuk fel, mert csak is önmagunkban, függetlenségünkben van egyedüli biztositéka, állami létünk megtarthatásának.

— **Országos katonai törvényszékek.** A közös külügyminiszternek f. é. augustus hó 10-én 1449. sz. a. kelt és a magyar királyi igazságügyminiszteriumhoz intézett levele szerint alattas közegeit már utasitotta, hogy a budai, zágrábi, nagyszebeni és temesvári országos katonai törvényszékek, továbbá a nagyszombati rokkantházi törvényszék polgári jogügyekben eddig gyakorlott birói hatóságukat folyó évi september 1-én megszüntessék. A kiadott utasitás értelmében azon százados és főhadnagy hadbirák, kik eddig az országos katonai törvényszékeknél voltak alkalmazva a felosztalási munkálat befejeztével az illető helyen lévő helyőrségi hadbiróságnál fognak alkalmaztatni s gondoskodni fog egyszersmind a közös hadügyminiszter, hogy az olyan hadbirák, kik ennek következtében fiatal rangjuk miatt „számfelettiekké“ váltak, lassankint rendszeresitett állomásokra elhelyeztethessenek. Ugyancsak a hadügyminiszter dolga leend az egyényekről is gondoskodni, kik ezen feloszlatás folytán a kezelési szakban rendelkezhetőségi állapotba jutottak.

Uj beadványok f. é. aug. végeig elfogadtatnak ugyan, de — hacsak a késedelem veszélylyel nem jár — már nem intéztethetnek el. A katonai törvényszékek által kitüzött határnapok, melyek az átadási tárgyalások befejezte alkalmával még le nem jártak, a felekre nézve az uj illetékes törvényszékeknél ujból veszik kezdetüket.

Az átadás- és átvételre a közös hadügyminiszterium részéről bizottságok fognak kiküldetni s ezenkivül még a letétemények végett minden bizottsághoz egy felügyelőségi tisztviselőt rendel ki a közös hadügyér. Az átadásról, mely nem összesitve, hanem darabonkint, lészen eszközlendő, jegyzőkönyv, a letéteményekről pedig letétkönyvi kivonatok készitendők.

Ezek az átadási utasitás főbb pontozatai, a mit az még ezeken kivül tartalmaz, inkább az átadási bizottságok belkezelésére vonatkozván, nem annyira közérdekü, hogy azt e helyütt megemliteni szükségesnek tartottuk volna.

— **Kinevezések.** Ő felsége a nagy-szombati társas káptalannál Nemecskay István olvasó-kanonoknak a prépost-kanonokságra, Homoky József éneklő-kanonoknak az olvasókanonokságra, Grón Lajos őrkanonoknak az éneklőkanonokságra leendő fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ez által megürült utolsó kanonokságra Ocsovszky Ferencz pápai kamarást, s megválasztott nagyszombati plébánost nevezte ki. Milbek Károly győri jogakademiai tanár a római jogból egyetemi magántanárrá képesittetett. Brüll Frigyes Ujvidékre adópénztárnokká, Ganze Henrik ellenőrré, Reichl Antal Szegedre adópénztárnokká, Mráz Zsigmond ellenőrré neveztetett ki.

— **A „Presse“** irja: „A fejedelmi összejövetelek csak megerősitik, és megpecsételik azon szivélyes jó viszonyt, mely már is fenállott. A szövetkezés, mely az érdekközösség szilárd alapján nyugszik föltételezi azt, hogy ezentul a két barátságos hatalom egyike sem fog előleges megbeszélés nélkül bármely fontosabb kérdésben föllépni, a szövetkezés helyett szándékosan nem használom e kifejezést „szövetség,“ egészséges politikai logika, az adott viszonyok szülemenye, és annyiban pusztán defensiv természetü, a mennyiben semmi más ellen nincs irányozva, mint az öntulbecsülés, a politikai meggondolatlanság, és az ez által eredményezett végzetszerü őrültség ellen. Azért e szövetkezésnek nincs szüksége arra, hogy pontozatokba foglaltassék, nem valamely meghatározott kérdésre vagy valamely átmeneties constellatióra való tekintettel jött az létre, a szerződésnek, vagy jegyzőkönyvbe igtatásnak formaszerüségét sem igényli, és Gasteinban ilyesmi nem is jegyeztetik alá.

Tornatanfolyam s a néptanitók.

Debreczen, aug. 22.

A közokt. m. kir. miniszterium által az ország több részében tornatanfolyam nyittatott, oly formán, hogy mivel valamennyi néptanitó ki nem küldethetvén, a tanfelügyelők ajánljanak egy megyéből 6—10, megmondjuk alább, minő kötelezettséget magára vállalt néptanitót.

Bizonyára nem kell fejtegetnem a tornászat horderejét, ki csak felületesen ismeri is, láthatja mint erősiti az az izmokat; erőt ügyességgel párosit, s lehetővé teszi, hogy a tanitó növendékeit ez irányban fejlesztve, valóságos derék kishonvédekké alakithatja őket; ez tehát mind helyes, hanem az aztán nem lehet helyes és méltányos mód, melylyel az igy államsegélyen kiküldött 16 néptanitó a jótéteményben részesittetik. A tornatanfolyam két hóra terjed, s mit gondolnak önök, mit nyujt a magas kormány? Harmincz o. ért. frtot a két hóra! Ebből kell fogadni két havi kosztot és szállást, s tekintve, hogy most volt itt a vásár, a lakbér meglehetősen felszökkent (7 ft) ebédért, vacsoráért 17, szobáért 7 ftot fizetvén, egy hónapi itt létel kerül 24 ftba, a második hónapra marad fönn 6 frt! Tessék ebből ismét egy havi ellátást produkálni!

Ne mystificaljuk a dolgot; a kormány ohajtja, ez még eddig szép, hogy minden megyéből nehány tanitó jelenjen meg itt és amott az elméleti s gyakorlati tornászat elsajátitása végett, de szükmarkusága bámulatos; feledni méltóztatott, hogy itt van ugyan a „buza czipók“ hazája, de a segély összeg csak 30 frt, a két hónap pedig tesz 60 napot, egy napra jut 50 kr? — Tehát több nap mint kolbász!

Azon tanfolyamon levők, kik — akár képzetlenségök akár hanyagságuk miatt jó iskolát nem produkálhattak, — a kormány által bizonyos helyekre megjelenni szoros értelembe véve köteleztettek: két havi átalányul 60 ftot kapnak oly kis városon, mint p. o. S.-Patak; hasonlag a gazdászati póttanfolyamra behivottak, — noha ez utóbbiak csak 4 hetet töltenek itt Debreczenben, mégis ugyancsak 60 forinttal dijaztatnak, mig ellenben azok, kik 8 hetet töltenek itt tornászattal, — melynek elméleti része (élet- és boncztan, tornászat története stb.) a szellemet, gyakorlati része a testet veszi a kiszáradásig igénybe — 30 ftal segélyeztetnek. Hol van itt az arány? Hiszen a város ugyanaz, melyben a gazdászati tanfolyamon levők is laknak, a szükségletek ugyanazok. Nem irigység képen mondjuk, hogy mért jár amazoknak nagyobb összeg, de kérdem még is, miért van e szembeszökő ellentét?

De majd el is feledtem; adnak ugyan a 30 fton felül utazási átalányul 10 ftot. Mosolygnunk kell e felett. Hát a ki Magyarország széléről utazott ide — van ilyen is — s aztán utazási költsége 27 ft. mit csinál itt, miből fog megélni? Hát az nem különös, hogy harmadik hetet töltik már itt s egy krajczárt sem kaptak daczára, hogy a tanfelügyelő urak azt irták, hogy a pénz számukra folyóvá tétetett (?!?) Még az ide utazást is saját költségükön eszközölte mindenik, s azota nap nap után folyván, az igért pénz még sem érkezvén, egy némelyik az odahaza fáradsággal megkeresett s fére tett összegecskét van kényszerülve itt elkölteni.

Egyébiránt a dolog egy kicsit hasonlitott a szembekötősdihez; a kinevezést tudató tanfelügyelői levelek azt engedték sejteni, hogy legalább közös szállásról gondoskodva lesz, összekötve közös étkezéssel mérsékelt dijért, hanem hogy mindent ama 30 frtból kellene kiszoritani: aligha gondoltuk volna.

Volt olyan, a ki megérkezvén az előtte még eddigelé ismeretlen „kálvinista Rómába“ megkereste a tornaelnököt, hogy tegyen vele valamit, az a müvezetőhöz utasitá, az nem volt honn s az illető idegen tanító bejárt valamennyi tanárt, igazgatót, superintendenst és senki sem tudott a felől, hogy itt tornatanfolyam lett volna csak tervben is, sőt L. T. Mihály, ha hogy véletlenül az illetőnél nincs a tanfelügyelő megbizó levele s azt föl nem mutatja — mivel az itteni élet viszonyokról tudakozódott, elég őszinte volt utólag bevallani, hogy a fiatal embert iparlovagnak gondolta . . . No csak még a kellett volna szegény fejének, hogy bekisérjék, aztán haza tolonczoljják. És mégis azt irták, hogy itt minden kellő rendben van; csak jöjjenek a tornatanfolyamra, itt pedig egy szóval se tudtak eféle dologról. A ki tanfelügyelőségre vágyik, elmondhatjuk — nem rosz dolgot kivánunk; mily kényelmesen is lehet a fauteuilben ülni, s a tollnok által fogalmazott s miniszteriumhoz menesztendő jelentés alá irni e szavakat: „Megtettem mindent; minden rendben van“ s aztán csibukkal szájában elszenderülni!

Igaz, hogy a közérdeknek sokszor áldozatot kell hozni, de azt hiszszük, a tanitó is ember s pedig szegény ember, s ha még is van benne becsület s a szünidőt arra használja föl, hogy az itt szerzendő tapasztalatokat értékesitse: lett volna a kormány oly loyalis, hogy miután megküldte kinevezésüket, azzal együtt intézkedett volna a szükségesekről, ha azt nem akarja, hogy itt megtakaritott filléreiket is elköltsék.

Hátra van még egy. A magas kormány számitó; hja, kérem, a 30 frt nem adatik ingyen, mert a kormány kikötötte, hogy majd általa kijelölendő időben a környékbeli tanitókat is meg kell tanitaniok a tornászat elméleti s gyakorlati oldalára. Amint sejteni lehet, lenne ezért majd valami kis dij, de a mely elnyerésével jól lesz nem hitegetni magukat az illető tanitóknak.

Hanem mint fölebb mondám az egészben az az eredeti, hogy bár a nyugtákat kiállitották s felküldötték Földi biharmegyei tanfelügyelőhöz azon kéréssel, hogy láttamozza s erősitse meg: e leérkezett nyugták, a debreczeni m. kir. adóhivatalnál azon okból nem fogadtattak el, mert hiányzott róluk a tanfelügyelői hivatalos pecsét; valóban nem tudjuk megmagyarázni magunknak, azért vannak-e a tanfelügylő urak számára kinyomva a „tanfelügyelői eljárás“-ok, hogy azt legalább megolvasgassák, vagy pedig, hogy szivarjaikra gyujtsanak vele?! Denique pénz — pár egyénét kivéve — nem érkezett, hanem instálni kell, menni kell Pontiustól Pilatusig, s onnan meg vissza, mig nem kihuzatják velök saját költségükön a két hónapot. Hallom, hogy megérkeztek már a pecsételt nyugták, most meg azt mondják az adóhivatalban: pénz még nem érkezett meg. Mert másként állana a dolog, ha a kormány nem igért volna segélyt, az esetben a néptanitók saját tárczájukkal számot vetve el, vagy nem fogadták volna a kinevezést. E késedelmesség, lassuság és nevetségesen csekély összeg (mert némelyik családos is, s — melynél bizonyosan többet kap egy hónapra is Pauler miniszter ur komornyika — önkénytelenül e keserü humorral teljes szavakat adja az illetők ajkára: „Vajh miért is nem lettünk komornyikká?“

Mindenesetre óhajtjuk, hogy e sorok azon néptanitó urak kezei közé is eljussanak, kik szerencsétlenségnek tartották, hogy a debreczeni tornatanfolyamra ki nem neveztettek; legyenek önök nyugton uraim, és örüljenek, hogy nem részesültek e megtisztelő (!) kitüntetésben, mely alkalmul szolgál arra, hogy 40—50 frttal megkönnyebbitsen valakit.

Különben annyit mondhatunk, hogyha ama dij meg nem érkezik, annyival inkább fölebb nem emeltetik: az illetők aligha haza nem utaznak, különben is szept. 1-jén sok helyütt a tanitás, a népiskolában való oktatás kezdetét veendi.

Egy néptanitó.

Külföld.

= **Francziaország.** A hivatalos lap megczáfolja azon hirt, hogy a Napoleon nap miatt a kormány különös rendszabályokhoz nyult volna, mert azokra szükség nem volt. Mindazon által a St. Augustin templomban az excsászár tiszteletére mise tartatott, melyen a Bonapartismus hivei mind jelen voltak. Metternich hg és neje, kik a császári családdal oly jó lábon állottak, nem jelentek meg.

= **Németországban** teljes politikai szélcsend uralkodott. A porosz államférfiak boszankodnak, hogy a frankfurti alkudozások, melyek a Franczia- és Németország közt kötött béke végpontozatainak megállapitásával foglalkoznak, oly döczögve haladnak elő. A „Spen. Ztg.“ félhivatalos czikke e türelmetlenségnek kifejezést is adott. A porosz kormányférfiak e hangulata mellett nem lehet reményleni azt, hogy a német csapatok a franczia államterületről a szerződésileg kikötött idő lefolyása előtt haza fognak hivatni. Előbb a harmadik félmilliárd kifizetésének kell megtörténni.

Bajorországban a miniszterium még nem alakittatott meg; az igazságügyi tárcza jelöltjeként, a hir legujabban Decrignis főtörvényszéki ülnököt emliti Fäustle helyett, kinek kinevezetését már biztosnak tartották. Ujabb táviratszerint a miniszterium megalakittatott. Szerk.)

= **Az olasz** kormányban hir szerint nagyobbszerü változások készülnek. A közmunkaügyi miniszter, Gadda, hir szerint visszalépne és Róma praefectusává neveztetnék ki, helyét De Vicenzi senator fogadná el. Acton tengerészeti miniszter lemondásáról is beszélnek. A pápai párt Rómában nagy tüntetéseket kivan aug. 23-án rendezni; e mai napon érné el ugyanis a pápa sz. Péter éveit. A pápa az arany tróntot, melylyel őt e napon meglepni kivánták, visszautasitá, szintugy a „nagy“ melléknevet is. Igen helyesen, a „nagy“ melléknevet nem a hizelgő kortársak, hanem az elfogulatlan utókor szokta osztogatni.

= **Az angol** parlament az idei ülésszak legutólsó hetébe lépett. Az egybegyült nagy tárgyhalmaz azonban szükségessé teszi, hogy az idén rendkivüli őszi ülések is tartassanak. A titkos választásokról szóló bill, melyet az alsóház 70 szótöbbséggel véglegesen elfogadott, a felsőház által ugyan visszautasittatott, de legalább a hadsereg-bill elérkezett azon stadiumig, melyben a királyi szentesités alá terjesztethetik. Ugyanis a felsőház azt némi lényegtelen változásokkal elfogadta, és az alsóház is hozzájárult ezen inkább alaki, mint elvi módositványokhoz. —

Igy a parlament szétoszlása alkalmával a hangulat a pairek és kommonerek közt nem lesz többé oly feszült, mint volt két héttel ezelőtt.

= **A spanyol** miniszterelnök Zorilla a tartományok kormányzóihoz intézett köriratában

---

TÁRCZA.

AZ EMBERVADÁSZ
vagy
A VILÁGTALAN.

— Franczia regény —

irta: **Gonzales Emanuel.**

Folytatás.

— Ebben a csunya időben szálljunk ki?

— Biz igen. Egy óra mulva egészen felveszi a vizáradat ezt a bárkát. Ne féljenek semmit; jöjjenek utánam; házam csak néhány lépésnyire fekszik ide. Ne féljenek nagyságtok, nem vagyok én szörnyeteg, habár itt lakom is az erdőben. Különben az én házam vendégfogadó, mely minden utasnak nyitva áll, és én azon igyekszem, hogy minden utasnak kedvében járjak. Burkolózzanak be nagyságtok nagykendőikbe jól, majd kiszáritgatjuk azokat a kandallónál. Reggel aztán nyugodtan folytathatják utjokat tovább.

A fogadósnőnek nyájaskodásai megnyugtatták kissé a nőket s miután egymás közt kissé suttogtak, elhatárzák, hogy kilépnek a kocsiból és követik a korcsmárosnőt.

A fiatalabb nő a kis inassal együtt, segitett az idősebb nőnek a kiszállásban.

Gertrud asszony elől ment, vállára emelve a nők kicsiny de eléggé sulyos ládácskáját, mely nehezéről itélve, ezüsttel és ékszerekkel lehetett megtömve.

A nők kis lábai minden pillanatban elmerültek a sárban. Gyakran megmegállapodtak, mert nagyon ki voltak merülve.

Végre elérték a csárdát s beléptek a földszinti terembe, mely a falon függött olajlámpától s a kandallóban égett hasáboktól eléggé meg volt világitva.

Az idősebb nő aggálytelve hordozta körül szemét.

A korcsmárosné sürgött-forgott; segitett a nőknek átázott nagykendőit levetni s föltéregette azokat száradás végett.

Az öregebb nő folyvást a falak és ajtók erős voltát vizsgálgatta, hogy vajjon nem törhetnek-e azon be a roszhirü erdő haramiái.

Gertrud asszony csakhamar eltalálta mit jelentsen ez a vizsgálódás, minélfogva csakhamar megnyugtatni igyekezett a nőket.

— Ne féljenek mitől se nagyságtok; nálam tökéletesen biztosak lehetnek. Az én fogadóm semleges téren áll s ugy a tolvaj mint a rabló tiszteletben tartja azt. En némi kis adót szoktam nekik fizetni. A ki házamba erőszakkal betolakodni akarna, nagyon keservesen megbánná azt. Egyébiránt azért, hogy én csak egy csekély özvegy asszony vagyok, meg tudom magamat oltalmazni.

— Holláh Pierrot! — kiálta a kis szolgára, — engedj helyet ő nagyságuknak s toszitsd rá a tolozárt a külső ajtóra. Most pedig dologra! En csak csevegek, csak csevegek, és egészen elfelejtem, hogy a szép urnők éheznek és fáznak. Nos, lesz jó tüz, jó bor, tej, tojás, olajgyümölcs és hamuban sült gesztenye. Kalácsot is kapnak. Hát kell-e még több? Válasszanak, amit akarnak. Vagy akár pecsenyével is szolgálhatok. Nyakát tekerhetem valami jó kövér csirkének is. Csak parancsoljanak, — lesz minden.

E bőbeszédüség jó hatásu volt s egészen megnyugtatá a nőket, s mosolyogva tekintettek egymásra.

A vendégek aztán beszélgetni kezdtek egymással.

Pierrot megrántá Gertrud asszony szoknyáját. —

— Nézze csak, milyen szép asszonyok ezek, még azoknál a szent képeknél is szebbek, mint a minőket a mi templomunkban láthatni. —

A korcsmárosné csak most kezdte őket szemügyre venni, és ugy találta, hogy azok csakugyan szépek; az egyik ugyan már elvirult, de egykori bájainak nyomai még mindig látszottak, a másiknak pedig üde, egészséges arcza volt, s mindketten föltüntek finom vonásaik által.

Lépjenek közelebb a tüzhöz asszonyságtok, — kezdé a korcsmárosnő ismét a beszédet, mindőn észrevette, hogy a nők nem merészlenek közeledni. — Megengedjenek, száritsák ki ruháikat, hogy még csak egy szála se maradjon nedvesen a testükön. En pedig elkészitem addig az estelit, anélkül hogy nógatásra várjak.

— Oh bocsásson meg édes fogadósnő, hogy ily szótalanok voltunk, de a fölborulás miatt annyira megijedtünk, hogy nem is hallottuk beszédét. Egyébiránt én nem is vagyok éhes, — jegyzé meg az éltesebb nő.

— En sem, — sietett a fiatalabb nő válaszolni. — Valóban nem tudom, mért gyötör engem oly nagy félelem, melyet minden erőködésem daczára sem tudok legyőzni. — Nemde, mi egyedüli vendégek vagyunk ebben a korcsmában?

— Becsületemre mondom, egyedül, — válaszolt Gertrud asszony. — Sajnos, még nem tudtam többet összehalászni.

A szép Krisztina nagyot lélegzett.

— Nos, asszonyom, valamire kérném kegyedet. Ne tagadja meg kérésemet, melynek teljesitése engem boldoggá tesz, és akkor azt hiszem, jó étvágygyal fogok enni.

— Csak tőlem függ annak teljesitése? — kérdé a korcsmárosné mosolyogva. — A ki oly szépen tud kérni, annak lehetetlen volna, bármely kivánságát is megtagadni.

Krisztina fölállott s a korcsmárosnő durva kezét megfogván, igy folytatá:

— Kegyed engem különösnek fog találni, de nekem bizodalmam van személyéhez. Igérje meg nekem, hogy mig mi itt leszünk semmiféle vendéget nem fogad be.

A korcsmárosnő e kivánságra összevonta szemöldökét.

(Folytatása következik.)

Meghivás.

A város körüli belső legelőnek vállalat utjáni felmérése bevégeztével, ezen felmérési munkálat a tekintetes tanács f. évi

1871. III. évfolyam. 166. szám. Szerda, augusztus 23.

Előfizetési árak:
Helyben es postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. | ¼ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ | Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyebütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Az osztrák-német entente cordiale.

=) Tempora mutantur. . . . . .

E példabeszéd egyike azon példabeszédeknek, melyek ugy a társadalmi, mint a politikai közéletben a leggyakrabban alkalmazhatók. Főleg helyes alkalmazást lel e példabeszéd a magas politicában, mint a mely tudvalevőleg az exigentiák tudománya.

Ausztria Magyarország és Németország jelenben mint a legjobb barátok állanak egy másmellett a két birodalom kormányai igyekszik tultenni egymáson az előzékenységben, az udvariasságban; a két birodalom császári fejedelmei személyes látogatással szerencsélteték egymást, — s ime a megváltozott viszonyok folytán Vilmos is érezni kezdi ébredni kebelében a vérrokonsági szeretetet, mely a 66-iki hadjárat alkalmával teljesen elnémult; sziv a sziven dobog, ajk az ajkat éri, s a két fejedelem közti rokoni s baráti érzelmek csaknem elérik a fokozódás netovábbját. . . .

És Berlinben a hivatalos, félhivatalos sőt a nem is hivatalos sajtó a császárok ölelkezésére, csókolódzására rázengi az alleluját, felhangzik az örömriadó; de az alleluják és az örömriadók hangjai közt nekünk, kik Poroszország kitüzött czélját tökéletesen ismerjük, s tudjuk, hogy annak elérésében az európai viszonyokból kifolyó körülmények gátolhatják is ideigóráig, — nekünk fülünkbe hangzanak a fegyvergyárak kalapácsainak egyhangu ütései, melyeket előbb-utóbb az ágyuk dörgése fog felváltani.

A világesemények bekövetkezését megjósolni lehet, de azon időt, melyben azok bekövetkeznek, — nem. A dolgok egymásutánján változtatni az emberi hatalom csak annyiban képes, hogy azok bekövetkezésének idejét siettetheti vagy késleltetheti.

Mi most, a midőn Ausztriára nézve az oly derült fényben tündöklő politicai áthatáron egy fekete pontot látunk Berlin felől felemelkedni, ez által nem azt akarjuk mondani, hogy azon fekete pont rövid időn nehéz, vészteljes felhővé növi ki magát, melyből Ausztriára már a legközelebbi jövőben nagyhatalmi állását megsemmisitő menykövek hullandnak; épen nem, mert igen lehető, hogy ama fekete pont néhány éven át, sőt talán egy évtizeden át is megmarad fekete pontnak, s csak akkor növi ki magát vészterhes felhővé, a midőn azt Németország kitüzött czéljának tökéletes létesitése fogja kivánni.

A jelen század a nemzetiségi eszmék százada. A nemzetiségi kérdésminden más politikai kérdést háttérbe szoritott Európában. Olaszország, mely annyiapró fejedelem kormánypálczája alatt nyögött, lerázta magáról a békókat, s egygyélőn. Róma degradálva lett, a mennyiben eddig — a világ tővárosa volt, s most megelégszik azzal, hogy csupán az egyesült Olaszország tővárosa. S mily nagynak, s nagyságra mellett mily boldognakérezi magát Róma hogy világtővárosi rangját az olaszok tővárosa rangjával felcserélhette!

A németegység eddigi létesülésében hasonlóan a nemzetiségi eszmék diadalát látjuk, bár alig tagadható, hogy abban a hohenzollernek nagyravágyásának nem kis része van.

A németegység már ugy, a mint most van, nehéz áldozatok árán létesittetett. Egy zsarnok bukott alá a trónról, egy szomszéd-nemzet tiportatott áldozatul, hogy a németegység, a ugy a mint az most van, létesüljön.

Lehet e gondolni, hogy a mely czél eléréséért annyi anyagi s erkölcsi áldozatot hozott a német nemzet, — azon czélt két fejedelem ölelkezése, barátságos mosolya folytán elfogja ejteni?

Lehet e gondolni, hogy a német nemzet azon kötelékből, mely az összes német nemzetiséget volna egyesitendő, mint mostohákat kizárja az osztráknémet testvéreket?

Lehet e gondolni, hogy személyes rokoni s baráti érdekek előtt egy nagy eszme létesülése háttérbe fogna szorulni?

Mi azt hiszszük nem lehet; azt hiszszük, hogy azok, kik a most történt fejedelmi találkozások, ömlengések folytán Ausztriának mint közösügyes nagyhatalomnak békés fenállását biztositva látják, igen nagyon tévednek, mert a németegység teljes létesitése előbb-utóbb végre foghajtatni, s ez csak is Ausztria német tartományai meghóditása által történhet meg.

Ha a közeljövőben nem látjuk is a politikai láthatáron felemelkedni a romboló vihart: ha a két császár találkozása a két birodalom diplomatáinak arczáról elsimitá is egyidőre a komoly ránczokat, az a tekete pontot nem távolitá, nem távolithatá el onnan, az ott van, s ott is lesz mindaddig, mig el következik az időnek teljessége. . . .

E fekete pont az, melyre a magyar kormánynak fő figyelmét irányoznia kellene; e fekete pont az, melynek a kormány által követett politicában irányadónak kellene lenni.

Azonban arra, hogy akkor, midőn e fekete pont vészterhes felhővé növi ki magát, mi történik; arra, hogy készületlenül ne érjen bennünket a vihar; arra, hogy a bennünk tagadhatlanul létező erő a válság pillanatára a lehető legnagyobb hatványban legyen kifejtve, hogy létünkért, önállóságunkért sikerre való kilátással küzdhessünk, arra kormányunk ma épen ugy nem gondol, mint ennek előtte nem gondolt.

A Lajtántul megindult nemzetiségi mozgalmak végeredménye remélhetőleg halálos csapást mérend a dualismusra, s ezzel a kiegyezési alap is meglesz ingatva ugy, hogy elérkezettnek lesz tekinthető az idő arra, hogy a birodalom két fele, illetőleg annak egyes tartományai közt, a personal unio a szó teljes értelmében létesitessék, s ha ez sikerülne kivivnunk, — önálló pénz és hadügy felett rendelkezvén, — önállóságunk és függetlenségünknek abban részünkről teljes garantiáját látnók.

Egy szóval, a két fejedelem közötti entente cordiale, mely felületesen tekintve a két birodalom tartós békéjét helyezi kilátásba, ne tartson bennünket vissza attól, hogy a Lajtántul megindult mozgalmakat, melyek a dualismust alapjában fogják megingatni, lehető legnagyobb függetlenitésünk kieszközlésére használjuk fel, mert csak is önmagunkban, függetlenségünkben van egyedüli biztositéka, állami létünk megtarthatásának.

— **Országos katonai törvényszékek.** A közös külügyminiszternek f. é. augustus hó 10-én 1449. sz. a. kelt és a magyar királyi igazságügyminiszteriumhoz intézett levele szerint alattas közegeit már utasitotta, hogy a budai, zágrábi, nagyszebeni és temesvári országos katonai törvényszékek, továbbá a nagyszombati rokkantházi törvényszék polgári jogügyekben eddig gyakorlott birói hatóságukat folyó évi september 1-én megszüntessék. A kiadott utasitás értelmében azon százados és főhadnagy hadbirák, kik eddig az országos katonai törvényszékeknél voltak alkalmazva a feloszlatási munkálat befejeztével az illető helyen lévő helyőrségi hadbirósághoz fognak alkalmaztatni s gondoskodni fog egyszersmind a közös hadügyminiszter, hogy az olyan hadbirák, kik ennek következtében fiatal rangjuk miatt „számfelettiekké“ váltak, lassankint rendszeresitett állomásokra elhelyeztethessenek. Ugyancsak a hadügyminiszter dolga leend az egyényekről is gondoskodni, kik ezen feloszlatás folytán a kezelési szakban rendelkezhetőségi állapotba jutottak.

Uj beadványok f. é. aug. végeig elfogadtatnak ugyan, de — hacsak a késedelem veszélyleyel nem jár — már nem intéztethetnek el. A katonai törvényszékek által kitüzött határnapok, melyek az átadási tárgyalások befejezte alkalmával még le nem jártak, a felekre nézve az uj illetékes törvényszékeknél ujból veszik kezdetüket.

Az átadás- és átvételre a közös hadügyminiszterium részéről bizottságok fognak kiküldetni s ezenkivül még a letétemények végett minden bizottsághoz egy felügyelőségi tisztviselőt rendel ki a közös hadügyér. Az átadásról, mely nem összesitve, hanem darabonkint, leszen eszközlendő, jegyzőkönyv, a letéteményekről pedig letétkönyvi kivonatok készitendők.

Ezek az átadási utasitás főbb pontozatai, a mit az még ezeken kivül tartalmaz, inkább az átadási bizottságok belkezelésére vonatkozván, nem annyira közérdekü, hogy azt e helyütt megemliteni szükségesnek tartottuk volna.

— **Kinevezések.** Ő felsége a nagy-szombati társas káptalannál Nemecskay István olvasó-kanonoknak a prépost-kanonoksága, Homoky József éneklő-kanonoknak az olvasókanonoksága, Grón Lajos őrkanonoknak az éneklőkanonoksága leendő fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ez által megürült utolsó kanonoksága Ocsovszky Ferencz pápai kamarást, s megválasztott nagyszombati plébánost nevezte ki. Milbek Károly győri jogakademiai tanár a római jogból egyetemi magántanárrá képesittett. Brüll Frigyes Ujvidékre adópénztárnokká. Ganze Henrik ellenőrré, Reichl Antal Szegedre adópénztárnokká, Mráz Zsigmond ellenőrré neveztetett ki.

— **A „Presse“** irja: „A fejedelmi összejövetelek csak megerősitik, és megpecsételik azon szivélyes jó viszonyt, mely már is fenállott. Az szövetkezés, mely az érdekközösség szilárd alapján nyugszik föltételezi azt, hogy ezentul a két barátságos hatalom egyike sem fog előleges megbeszélés nélkül bármely fontosabb kérdésben föllépni, a szövetkezés helyett szándékosan nem használom e kifejezést „szövetség,“ egészséges politikai logika, az adott viszonyok szülemenye, és annyiban pusztán defensiv természetü, a mennyiben semmi más ellen nincs irányozva, mint az öntulbecsülés, a politikai meggondolatlanság, és az ez által eredményezett végzetszerü őrültség ellen. Azért e szövetkezésnek nincs szüksége arra, hogy pontozatokba foglaltassék, nem valamely meghatározott kérdésre vagy valamely átmeneties constellatióra való tekintetiel jött az létre, a szerződésnek, vagy jegyzőkönyvbe igtatásnak formaszerüségét sem igényli, és Gasteinban ilyesmi nem is jegyeztetik alá.

Tornatanfolyam s a néptanitók.

Debreczen, aug. 22.

A közokt. m. kir. miniszterium által az ország több részében tornatanfolyam nyittatott, oly formán, hogy mivel valamennyi néptanitó ki nem küldethetvén, a tanfelügyelők ajánljanak egy megyéből 6—10, megmondjuk alább, minő kötelezettséget magára vállalt néptanitót.

Bizonyára nem kell fejtegetnem a tornászat horderejét, ki csak felületesen ismeri is, láthatja mint erősiti az az izmokat; erőt ügyességgel párosit, s lehetővé teszi, hogy a tanitó növendékeit ez irányban fejlesztve, valóságos derék kishonvédekké alakithatja őket; ez tehát mind helyes, hanem az aztán nem lehet helyes és méltányos mód, melylyel az igy államsegélyen kiküldött 16 néptanitó a jótéteményben részesittetik. A tornatanfolyam két hóra terjed, s mit gondolnak önök, mit nyujt a magas kormány? Harmincz o. ért. frtot a két hóra! Ebből kell fogadni két havi kosztot és szállást, s tekintve, hogy most volt itt a vásár, a lakbér meglehetősen felszökkent (7 ft) ebédért, vacsoráért 17, szobáért 7 ftot fizetvén, egy hónapi itt létel kerül 24 ftba, a második hónapra marad fönn 6 frt! Tessék ebből ismét egy havi ellátást produkálni!

Ne mystificaljuk a dolgot; a kormány ohajtja, ez még eddig szép, hogy minden megyéből nehány tanitó jelenjen meg itt és amott az elméleti s gyakorlati tornászat elsajátitása végett, de szükmarkusága bámulatos; feledni méltóztatott, hogy itt van ugyan a „buza czipók“ hazája, de a segély összeg csak 30 frt, a két hónap pedig tesz 60 napot, egy napra jut 50 kr? — Tehát több nap mint kolbász!

Azon tanfolyamon levők, kik — akár képzetlenségök akár anyagságuk miatt jó iskolát nem produkálhattak, — a kormány által bizonyos helyekre megjelenni szoros értelembe véve köteleztettek: két havi átalányul 60 ftot kapnak oly kis városon, mint p. o. S.-Patak; hasonlag a gazdászati póttanfolyamra behivottak, — noha ez utóbbiak csak 4 hetet töltenek itt Debreczenben, mégis ugyancsak 60 forinttal dijaztatnak, mig ellenben azok, kik 8 hetet töltenek itt tornászattal, — melynek elméleti része (élet- és boncztan, tornászat története stb.) a szellemet, gyakorlati része a testet veszi a kiszáradásig igénybe — 30 ftal segélyeztetnek. Hol van itt az arány? Hiszen a város ugyanaz, melyben a gazdászati tanfolyamon levők is laknak, a szükségletek ugyanazok. Nem irigység képen mondjuk, hogy mért jár amazoknak nagyobb összeg, de kérdem még is, miért van e szembeszökő ellentét?

De majd el is feledtem; adnak ugyan a 30 fton felül utazási átalányul 10 ftot. Mosolygunuk kell e felett. Hát a ki Magyarország széléről utazott ide — van ilyen is — s aztán utazási költsége 27 ft. mit csinál itt, miből fog megélni? Hát az nem különös, hogy harmadik hetet töltik már itt s egy krajczárt sem kaptak daczára, hogy a tanfelügyelő urak azt irták, hogy a pénz számukra folyóvá tétetett (?!?) Még az ide utazást is saját költségükön eszközölte mindenik, s azota nap nap után folyván, az igért pénz még sem érkezvén, egy némelyik az odahaza fáradsággal megkeresett s fére tett összegecskét van kényszerülve itt elkölteni.

Egyébiránt a dolog egy kicsit hasonlitott a szembekötősdihez; a kinevezést tudató tanfelügyelői levelek azt engedték sejteni, hogy legalább közös szállásról gondoskodva lesz, összekötve közös étkezéssel mérsékelt dijért, hanem hogy mindent ama 30 frtból kellene kiszoritani: aligha gondoltuk volna.

Volt olyan, a ki megérkezvén az előtte még eddigelé ismeretlen „kálvinista Rómába“ megkereste a tornaelnököt, hogy tegyen vele valamit, az a müvezetőhöz utasitá, az nem volt honn s az illető idegen tanitó bejárt valamennyi tanárt, igazgatót, superintendenst és senki sem tudott a felől, hogy itt tornatanfolyam lett volna csak tegnapelőtt is, sőt L. T. Mihály, ha hogy véletlenül az illetőnél nincs a tanfelügyelő megbizó levele s azt föl nem mutatja — mivel az itteni élet viszonyokról tudakozódott, elég őszinte volt utólag bevallani, hogy a fiatal embert iparlovagnak gondolta . . . No csak még a kellett volna szegény fejének, hogy bekisérjék, aztán haza tolonczolják. És mégis azt irták, hogy itt minden kellő rendben van; csak jöjjenek a tornatanfolyamra, itt pedig egy szóval se tudtak eféle dologról. A ki tanfelügyelőségre vágyik, elmondhatjuk — nem rosz dolgot kiván; mily kényelmesen is lehet a fauteuilben ülni, s a tollnok által fogalmazott s miniszteriumhoz menesztendő jelentés alá irni e szavakat: „Megtettem mindent; minden rendben van“ s aztán csibukkal szájában elszenderülni!

Igaz, hogy a közérdeknek sokszor áldozatot kell hozni, de azt hiszszük, a tanitó is ember s pedig szegény ember, s ha még is van benne becsület s a szünidőt arra használja föl, hogy az itt szerzendő tapasztalatokat értékesitse: lett volna a kormány oly loyalis, hogy miután megküldte kinevezésüket, azzal együtt intézkedett volna a szükségesekről, ha azt nem akarja, hogy itt megtakaritott filléreiket is elköltsék.

Hátra van még egy. A magas kormány számitó; hja, kérem, a 30 frt nem adatik ingyen, mert a kormány kikötötte, hogy majd általa kijelölendő időben a környékbeli tanitókat is meg kell tanitaniok a tornászat elméleti s gyakorlati oldalára. Amint sejteni lehet, lenne ezért majd valami kis dij, de a mely elnyerésével jól lesz nem hitegetni magukat az illető tanitóknak.

Hanem mint fölebb mondám az egészben az az eredeti, hogy bár a nyugtákat kiállitották s felküldötték Földi biharmegyei tanfelügyelő urhoz azon kéréssel, hogy láttamozza s erősitse meg: e leérkezett nyugták, a debreczeni m. kir. adóhivatalnál azon okból nem fogadtattak el, mert hiányzott róluk a tanfelügyelői hivatalos pecsét; valóban nem tudjuk megmagyarázni magunknak, azért vannak-e a tanfelügylő urak számára kinyomva a „tanfelügyelői eljárás“-ok, hogy azt legalább megolvasgassák, vagy pedig, hogy szivarjaikra gyujtsanak vele?! Denique pénz — pár egyénét kivéve — nem érkezett, hanem instálni kell, menni kell Pontiustól Pilatusig, s onnan meg vissza, mig nem kihuzatják velök saját költségükön a két hónapot. Hallom, hogy megérkeztek már a pecsételt nyugták, most meg azt mondják az adóhivatalban: pénz még nem érkezett meg. Mert másként állana a dolog, ha a kormány nem igért volna segélyt, az esetben a néptanitók saját tárczájukkal számot vetve el, vagy nem fogadták volna a kinevezést. E késedelmesség, lassuság és nevetségesen csekély összeg (mert némelyik családos is, s — melynél bizonyosan többet kap egy hónapra is Pauler miniszter ur komornyikja — önkénytelenül e keserü humorral teljes szavakat adja az illetők ajkára: „Vajh miért is nem lettünk komornyikká?“

Mindenesetre óhajtjuk, hogy e sorok azon néptanitó urak kezei közé is eljussanak, kik szerencsétlenségnek tartották, hogy a debreczeni tornatanfolyamra ki nem neveztettek; legyenek önök nyugton uraim, és örüljenek, hogy nem részesültek e megtisztelő (!) kitüntetésben, mely alkalmul szolgál arra, hogy 40—50 frttal megkönnyebbitsen valakit.

Különben annyit mondhatunk, hogyha ama dij meg nem érkezik, annyival inkább fölebb nem emeltetik: az illetők aligha haza nem utaznak, különben is szept. 1-jén sok helyütt a tanitás, a népiskolában való oktatás kezdetét veendi.

[Egy néptanitó.

Külföld.

= **Francziaország**. A hivatalos lap megczáfolja azon hirt, hogy a Napoleon nap miatt a kormány különös rendszabályokhoz nyult volna, mert azokra szükség nem volt. Mindazon által a St. Augustin templomban az excsászár tiszteletére mise tartatott, melyen a Bonapartismus hivei mind jelen voltak. Metternich hg és neje, kik a császári családdal oly jó lábon állottak, nem jelentek meg.

= **Németországban** teljes politikai szélcsend uralkodott. A porosz államférfiak boszankodnak, hogy a frankfurti alkudozások, melyek a Franczia- és Németország közt kötött béke végpontozatainak megállapitásával foglalkoznak, oly döczögve haladnak elő. A „Spen. Ztg.“ félhivatalos czikke e türelmetlenségnek kifejezést is adott. A porosz kormányférfiak e hangulata mellett nem lehet reményleni azt, hogy a német csapatok a franczia államterületről a szerződésileg kikötött idő lefolyása előtt haza fognak hivatni. Előbb a harmadik félmilliárd kifizetésének kell megtörténni.

Bajorországban a miniszterium még nem alakittatott meg; az igazságügyi tárcza jelöltjeként, a hir legujabban Decrignis főtörvényszéki ülnököt emliti Fäustle helyett, kinek kinevezetését már biztosnak tartották. Ujabb táviratszerint a miniszterium megalakittatott. Szerk.)

= **Az olasz** kormányban hir szerint nagyobbszerü változások készülnek. A közmunkaügyi miniszter, Gadda, hir szerint visszalépne és Róma praefectusává neveztetnék ki, helyét De Vicenzi senator fogadná el. Acton tengerészeti miniszter lemondásáról is beszélnek. A pápai párt Rómában nagy tüntetéseket kivan aug. 23-án rendezni; e mai napon érné el ugyanis a pápa sz. Péter éveit. A pápa az arany tróntot, melylyel őt e napon meglepni kivánták, visszautasitá, szintugy a „nagy“ melléknevet is. Igen helyesen, a „nagy“ melléknevet nem a hizelgő kortársak, hanem az elfogulatlan utókor szokta osztogatni.

= **Az angol** parlament az idei ülésszak legutólsó hetébe lépett. Az egybegyült nagy tárgyhalmaz azonban szükségessé teszi, hogy az idén rendkivüli őszi ülések is tartassanak. A titkos választásokról szóló bill, melyet az alsóház 70 szótöbbséggel véglegesen elfogadott, a felsőház által ugyan visszautasittatott, de legalább a hadsereg-bill elérkezett azon stadiumig, melyben a királyi szentesités alá terjesztethetik. Ugyanis a felsőház azt némi lényegtelen változásokkal elfogadta, és az alsóház is hozzájárult ezen inkább alaki, mint elvi módositványokhoz. —

Igy a parlament szétoszlása alkalmával a hangulat a pairek és kommonerek közt nem lesz többé oly feszült, mint volt két héttel ezelőtt.

= **A spanyol** miniszterelnök Zorilla a tartományok kormányzóihoz intézett köriratában

---

TÁRCZA.

AZ EMBERVADÁSZ

vagy

A VILÁGTALAN.

— Franczia regény —

irta: **Gonzales Emánuel.**

Folytatás.

— Ebben a csunya időben szálljunk ki?

— Biz igen. Egy óra mulva egészen felveszi a vizáradat ezt a bárkát. Ne féljenek semmit; jöjjenek utánam; házam csak néhány lépésnyire fekszik ide. Ne féljenek nagyságtok, nem vagyok én szörnyeteg, habár itt lakom is az erdőben. Különben az én házam vendégfogadó, mely minden utasnak nyitva áll, és én azon igyekszem, hogy minden utasnak kedvében járjak. Burkolózzanak be nagyságtok nagyban járjak. Burkolózzanak be nagyságtok nagykendőikbe jól, majd kiszáritgatjuk azokat a kandallónál. Reggel aztán nyugodtan folytathatják utjokat tovább.

A fogadósnőnek nyájaskodásai megnyugtatták kissé a nőket s miután egymás közt kissé suttogtak, elhatárzák, hogy kilépnek a kocsiból és követik a korcsmárosnőt.

A fiatalabb nő a kis inassal együtt, segitett az idősebb nőnek a kiszállásban.

Gertrud asszony elől ment, vállára emelve a nők kicsiny de eléggé sulyos ládácskáját, mely nehezéről itélve, ezüsttel és ékszerekkel lehetett megtömve.

A nők kis lábai minden pillanatban elmerültek a sárban. Gyakran megmegállapodtak, mert nagyon ki voltak merülve.

Végre elérték a csárdát s beléptek a földszinti terembe, mely a falon függött olajlámpától s a kandallóban égett hasáboktól eléggé meg volt világitva.

Az idősebb nő aggálytelve hordozta körül szemét.

A korcsmárosné sürgött-forgott; segitett a nőknek átázott nagykendőit levetni s föltéregette azokat száradás végett.

Az öregebb nő folyvást a falak és ajtók erős voltát vizsgálgatta, hogy vajjon nem törhetnek-e azon be a roszhirü erdő haramiái.

Gertrud asszony csakhamar eltalálta mit jelentsen ez a vizsgálódás, minélfogva csakhamar megnyugtatni igyekezett a nőket.

— Ne féljenek mitől se nagyságtok; nálam tökéletesen biztosak lehetnek. Az én fogadóm semleges téren áll s ugy a tolvaj mint a rabló tiszteletben tartja azt. Én némi kis adót szoktam nekik fizetni. A ki házamba erőszakkal betolakodni akarna, nagyon keservesen megbánná azt. Egyébiránt azért, hogy én csak egy csekély özvegy asszony vagyok, meg tudom magamat oltalmazni.

— Holláh Pierrot! — kiálta a kis szolgára. — engedj helyet ő nagyságuknak s toszitsd rá a tolózárt a külső ajtóra. Most pedig dologra! Én csak csevegek, csak csevegek, és egészen elfelejtem, hogy a szép urnők éheznek és fáznak. Nos, lesz jó tüz, jó bor, tej, tojás, olajgyümölcs és hamuban sült gesztenye. Kalácsot is kapnak. Hát kell-e még több? Válasszanak, amit akarnak. Vagy akár pecsenyével is szolgálhatok. Nyakát tekerhetem valami jó kövér csirkének is. Csak parancsoljanak, — lesz minden.

E bőbeszédüség jó hatásu volt s egészen megnyugtatá a nőket, s mosolyogva tekintettek egymásra.

A vendégek aztán beszélgetni kezdtek egymással.

Pierrot megrántá Gertrud asszony szokványát. —

— Nézze csak, milyen szép asszonyok ezek, még azoknál a szent képeknél is szebbek, mint a minőket a mi templomunkban láthatni. —

A korcsmárosné csak most kezdte őket szemügyre venni, és ugy találta, hogy azok csakugyan szépek; az egyik ugyan már elvirult, de egykori bájainak nyomai még mindig látszottak, a másiknak pedig üde, egészséges arcza volt, s mindketten föltüntek finom vonásaik által.

Lépjenek közelebb a tüzhöz asszonyságtok, — kezdé a korcsmárosnő ismét a beszédet, mindőn észrevette, hogy a nők nem merészlenek közeledni. — Megengedjenek, száritsák ki ruháikat, hogy még csak egy szála se maradjon nedvesen a testükön. Én pedig elkészitem addig az estelit, anélkül hogy nógatásra várjak.

— Oh bocsásson meg édes fogadósnő, hogy ily szótalanok voltunk, de a fölborulás miatt annyira megijedtünk, hogy nem is hallottuk beszédét. Egyébiránt én nem is vagyok éhes, — jegyzé meg az éltesebb nő.

— En sem, — sietett a fiatalabb nő válaszolni. — Valóban nem tudom, mért gyötör engem oly nagy félelem, melyet minden erőködésem daczára sem tudok legyőzni. — Nemde, mi egyedüli vendégek vagyunk ebben a korcsmában?

— Becsületemre mondom, egyedül, — válaszolt Gertrud asszony. — Sajnos, még nem tudtam többet összehalászni.

A szép Krisztina nagyot lélegzett.

— Nos, asszonyom, valamire kérném kegyedet. Ne tagadja meg kérésemet, melynek teljesitése engem boldoggá tesz, és akkor azt hiszem, jó étvágygyal fogok enni.

— Csak tőlem függ annak teljesitése? — kérdé a korcsmárosné mosolyogva. — A ki oly szépen tud kérni, annak lehetetlen volna, bármely kivánságát is megtagadni.

Krisztina fölállott s a korcsmárosnő durva kezét megfogván, igy folytatá:

— Kegyed engem különösnek fog találni, de nekem bizodalmam van személyéhez. Igérje meg nekem, hogy mig mi itt leszünk semmiféle vendéget nem fogad be.

A korcsmárosnő e kivánságra összevonta szemöldökét.

(Folytatása következik.)

Meghivás.

A város körüli belső legelőnek vállalat utjáni felmérése bevégeztével, ezen felmérési munkálat a tekintetes tanács f. évi

szabadelvü politikájának uj bizonyságát nyujtá. Ennek lehet tulajdonitani, hogy a köztársasági párt, mely különben oly élesen áll szemben a monarchistákkal, legujabban oly manifestumot adott ki, melyben a jelenlenlegi cabinetnek szabadelvü reformjai keresztülvitelében támogatását igéri. Don Carlos pártja legutóbbi időben igen apadt; az ügyetlen trónkeresőnek leghivebb és legjelesebb pártosai, köztük az öreg Cabrera is hátat forditottak.

UJDONSÁGOK.

* **Városi közgyülés lesz szombaton** aug. 26 án d. e. 9 órakor. Tárgyak: a Bika-vendéglő felépitése, burkolatok készitése és a városi adósságok kifizetése s az evégett fölvendő nagyobb kölcsön; továbbá, a törvényszéki helyiségek — ugy a járásbiróságokba beosztandó községekre vonatkozó küldöttségi javaslatok. — E fontos tárgyakra előre felhivjuk a közfigyelmet.

* **A fogadalmi templomra** vonatkozó tegnapi ujdonságunkat illetőleg a városi számvevő hivataltól azon felvilágositást vettük, hogy az arra ajánlott összeg folyvást könyvelve volt, s a költségvetésben is fölemlittetett, de mint kamatnélküli adósság a költségvetésben kiadásul nem tétetett, lefizetése iránt határozott intézkedés nem levén.

* **Az országos magyar iparegyesület** felszólitá Debreczen városát, hogy lépjen alapitó tagjainak sorába. E felszólitást egy bizottság már tárgyalta is, és ez azon javaslatot fogja a közgyülésnek tenni, hogy Debreczen városa 1000 frttal lépjen az országos magyar iparegyesület alapitói közé.

* **Psenyeczki Nagy Sándortól** megjelent s beküldetett szerkesztőségünkhöz „a franczia nyelv levélszerinti önoktatása, Robertson T. tanmódja szerint“ czimü füzetének első levele, mely 44 lapból áll. A derék szerző a hangosan nyilvánitott közóhajnak felelt meg, midőn e füzetek közrebocsátását elhatározta; a tanmódszer, mely szerint e munka irva van, eddigelé a legczélszerübbnek ismertetik, s P. Nagy S. a legalaposabb tanulmánynyal viszi azt át jeles müvein. A tevékeny szerző nyelvtani müvei egyébiránt nem szorultak dicséretre mert azoknak széles körben lett elterjedése a legkedvezőbb birálat; azért is a legmelegebben ajánljuk e füzeteket a tanulni vágyók figyelmébe és pártfogásába.

* **Tanyai iskoláztatás.** A közrendtartási bizottmány tegnapi ülésén élénk vita keletkezett a tanyai iskoláztatás ügyében: nevezetesen kérdésbe tétetett, hogy a tanyákra állandó vagy vándor tanitók alkalmaztassanak-é? A bizottmány véleménye oda megy ki, hogy vándor tanitók alkalmaztassanak, meghallgatván e tárgyban azon alföldi nagyobb városok nézetét, melyek a tanyai iskoláztatást már gyakorlatba vették.

* **A mezőgazdasági szakirodalom** szegény tere egy jeles müvel gazdagodott, s ez Békessy László „A sertéstenyésztés vezérelvei“ czimü munkája, mely épen most került ki sajtó alól. E mü gyakorló gazdák részére iratott, s felvett tárgyáról szerző alapesan és sok gyakorlati tanulmánynyal értekezik. Tájékozásul ideigtatjuk a könyv főbb czimeit: a sertés osztályozása s életfeltétele, élettani előzmények, a sertés küleme, az életkor megitélése, a gyakorlatban használt elnevezés s kifejezések, a fajtákról, a tenyészeljárások, a tenyészállatok megválasztása, a pároztatás, a vehemidőszak alatti gondozás, a fiadzás, a malaczok szopása s elválasztása, a herélés s miskárolás, a táplálás s hizlalás, a sertésistállók, a sertések térszükséglete. A sertéstenyésztés némely helyen már annyira üzetik, hogy az az életkérdések közé sorozható; e szakban pedig vajmi szegény a magyar irodalom; igy mint hézagpótló müvet ajánljuk ezt a gazdálkodó polgárok figyelmébe. Ára?

* **A sakkjáték tankönyve** czimü munkára nyit előfizetést Márki István N. Szalontán. Szerző a sakkjáték nagyobb mérvben elterjedése egyik akadályának tartván rendszeres tankönyv hiányát, e hiányon akar segiteni, a sakkjáték egész körét felölelő s a hazai sakkügyre különös tekintettel kidolgozott müve által. A hozzánk beküldött előfizetési felhivás szerint a sakkjáték története és irodalma is kimeritve lesz a müben. Előfizetési dij 2 ft. Az előfizetési dijak f. évi oct. 1-ig szerzőhöz N.-Szalontára, vagy Dobay János könyvnyomdájába B. Gyulára küldendők. Ajánljuk a hézagpótló könyvet az illetők figyelmébe.

* **Beküldetett** Tisztelt szerkesztő ur! A „Debreczen“ czimü lapja, f. hó 22-én megjelent számában e czim alatt „Éljen az egyenlőség“ egy czikk jelent meg, mely a specialitás-szivaroknak lefoglalása alkalmából a pénzügyőrök eljárását méltánytalannak kereszteli; csak is ezen kifejezés az, mely kényszerit, hogy alattas pénzügyőreink eljárását mentsem. A specialitás-szivarok raktárbani árulhatása iránt ezen igazgatóság már több izben fölirt pártolólag a magas pénzügyministeriumhoz, mely javaslat azon indokból, mert a specialitás szivarokból eddig oly mennyiségü készlet nincs, hogy abból az ország külömböző vidékein a raktárak bőven elláthassanak, egyelőre el nem fogadtatott, mely indok teljesen méltányolható, mert nem lehetvén a raktárt kellő bőségben ellátni, a közönségnek folytonos panaszra nyilnék alkalma. Azonban minden egyesnek meg van engedve a pesti raktárból magát a nevezett szivarokkal saját használatra ellátni, s csakis annak eladása tiltatik, mely tilalmat a dohány és szivartőzsdések igen jól ösmerik. Midőn tehát a pénzügyőrség a specialitás-szivarokat a tőzsdében lefoglalta, csak törvényszabta kötelességét teljesité, — ezen eljárást tehát méltánytalanságnak nyiltan nevezni valóban, hogy szeliden szóljak, méltánytalan; kérem azért t. szerkesztő urat ezen igazoló soraimat, becses lapjába fölvenni, biztosithatván egyszersmind a t. közönséget, miszerint ezen p. ü. igazgatóság mindig első kötelességének tartja, a törvény korlátai között, a t. közönség irányában a lehető előzékenységet gyakorolni. Debreczen 1871. aug. 23.

Bay Bertalan
p. ü. h. igazgató.

Közöljük e beküldött czikket ugy, a mint van, s egyuttal kijelentjük, hogy a tegnapi ujdonságunkban foglalt állitásokat ezen czikk által — minden pontban — megczáfolva nem találjuk, s ohajtanók, hogy ilyen kellemetlenségek elkerülése végett, melyek ugy a közönségre, mint azon nem kellemes ellenőrzéssel megbizott közegekre lehetetlen, hogy boszantó hatást ne gyakoroljanak, vetné a mérlegbe a t. pénzügyigazgatóg teljes tekintélyét a ministeriumnál s eszközölné ki Debreczenben régen ohajtott raktár felállitását. A dohányzó közönség nagy köszönetet szavazna érte. Szerk.

* **Tőkés Emilia** asszony a városunkban ismeretes derék szinésznő itt időzik.

* **A makadamirozás történetéhez.** A városi mérnök ujabb előterjesztést tett a makadamirozás ügyében, mely előterjesztés értelme az, hogy e munkára szánt összeg még ennek negyedrészével szaporittassék. Az előterjesztés jóváhagyása a közgyülésnek tartatott fen.

* **Adatok.** A kapitányi hivatal által ez évben a mai napig kiadatott 481 cselédkönyv, 120 tartózkodási jegy 87 utlevél s 71 munkakönyv.

* **A helybeli részvénytársulati könyvnyomdában,** mint betüszedő tanonczok, oly ifjak bármely nap fölvétetnek, kik a gymnasium II-dik vagy III-dik osztályát kellő sikerrel bevégezték, s erről bizonyitványaikat előmutatni tudják. — Értekezni lehet nyomdai müvezető Erdélyi Istvánnal, Széchenyi utcza 1814. szám alatt Telegdi K. Lajos házában. Szept. elsejétől fogva pedig a részvénytársulat üzlethelyiségében, főpiacz, Sz. Nagy Károly házában, a ref. nagytemplom mellett.

* **Libatolvaj.** Ma reggel városunkban **egy szoboszlói asszony fogatott el, ki 24 lopott ludat hajtott be,** s az orzott jószágokon már tul is adott, midőn a rendőrség elcsipte a libatolvajt; a pénz még nála volt, a ludak megkerültek, s az asszony haza kisértetett.

* **A satrak** ismét éktelenitik vásár óta a Széchenyi utczát. Felhivjuk rá a rendőrség figyelmét, s reméljük pár nap mulva nem boszantják a nevezett mozgó alkotmányok a szemet.

* **Hadház** helyett Böszörménybe vitt egy előfogatos polgár egy katonát, ki ott aztán czifrán káromkodván, a polgártárs megmagyarázta neki, hogy ő miután a katona mindég azt hajtotta „beszermenni“ — jobban menni, nem gondolhatott mást mint azt, hogy Böszörménybe kivánkozik, bár eredetileg Hadház felé indultak. Maga a katona jó izüt nevetett e félreértésen. —

Fővárosi értesitő.

** A budavári szinházban az előadások jövő hó közepén kezdetnek meg.

** Szent István napján kilenczvenezer ember ment át a lánczhidon; a gőzsikló pedig 18,064 embert szállitott fel a várba.

** A budai Dunapartot szeptember hónapban kezdik meg szabályozni.

** A pénzügyministerium a megbukott pest-fiumei hajóépitő társulattól 37 ezer forinton egy gőzkompot vett, melynek rendeltetése lesz a közlekedést Budával Pest alsó részén közvetiteni.

** A Porempovich féle gyilkossági és öngyilkossági ügyről a „M. Ujs.“ Porempovich Szerena egy rokonától bővebb közleményt hoz, mely teljes világot vet az egész büntettre: „Az emlitett gyilkos és öngyilkos 1855. aug. 20-án nőül vette Várallyai Emiliát, kit Aradra vitt lakása helyére 2000 frt női hozománynyal. Azonban néhai Várallyai Emilia alig lakhatott férjével 6 hétig, október elején látogatás ürügye alatt, visszatért Szatmár városába szülei házához. Porempovich az aradi rendőrségtől rendeletet eszközlött ki, hogy Várallyai Emiliát kisértessék hozzá Aradra. Az akkori megyefőnökség felhivta Várallyai Emiliát férjéhez való visszatérésére, vagy ellenkező esetben okainak előadására. Várallyai Emilia irásban beadott nyilatkozatában mondja, hogy férjének vele való rosz bánása miatt nem térhet vissza s már a válópert is elkezdette. Porempovich Szatmáron megjelenvén, többektől üzengette, hogy nejét meg fogja lőni. Várallyai Emilia már akkor érdekes állapotban volt és 1856. julius 1-én szülte meg Szerena leányát, ugyanazt kin a lelketlen apa gyilkosságot kisérlett meg. V. E. e gyermeknek életet adva meghalt, hátrahagyván csecsemő leányát Szerenát, oly végrendelettel, hogy Szerena leánya gyámja legelsőben a nagyanya özv. Várallyai Istvánné, annak halála után Várallyai Katalin férjezett Kiss Jánosné országgyülési képviselő neje, és ennek elhalálozása esetében Jeney Sándor, anyjának testvére legyen és — ezek számadás mellett kezeljék vagyonait Szerena javára, ha pedig kiskoru leánya elhalna, akkor öszszes javai $^2/_3$ Várallyai Katalinė, $^1/_3$ pedig Jeney Sándoré legyenek. Porempovich Mihály 1856. évben neje hagyatékáért folyamatba tett különféle pereket, — jelesen egyiket, hogy Szeréna kiskoru leánya a hagyatéki vagyonokkal, melyeknek értéke 16,000 forint lehet végrendelet félretételével itéltessenek meg, — hanem a törvényszék Szeréna leánya személyét odaitélte P. M.-nek, de a hagyatéki vagyonokat a végrendelet sulya alá helyezte, még pedig akkép, hogy Szerena kiskoru részére megállapitotta a köteles részt; a hagyaték másik felét utóörökösödéssel terhelte be; — és mindezen perek a legfőbb törvényszékig feljártak vizsgálat végett. A jogerőre emelkedett itéletnélfogva Porempovich Mihály karhatalommal exequáltatta Szerena leányát Várallyai Istvánnétól. P. Mihály Szerena leányát 1858. novemberben N.-Váradra vitte a mostani neje Jánosi Teréz mostoha keze alá, hol szolgai s csak férfit illető nehéz munkákat teljesittetett vele. A végrendeleti gyám ezen körülményt feljelentette a Szathmár városi gyámhatósághoz, hogy miután a kiskorunak évi jövedelme 800 forintot tesz — hozassa a szathmári apácza zárdába, és neveltesse illően, a fenmaradandó jövedelmet helyezze a takarékpénztárba az árva javára — de ez ezt megtagadta, azt határozván, hogy a gyermek nevelése s függő jövedelméröli korlátlan rendelkezési jog minden támadás nélkül az atyát illeti — ez ellen történt folyamodás a helytartó tanácshoz, ez is helyben hagyta a határozatot — és igy ez által Szeréna élete veszélynek lett kitéve — minden nevelés nélkül szolgai munkára kárhoztatva. A gyilkos saját vallomásában mondja, hogy már rég elhatározta volt, hogy Szeréna leányát megfogja ölni és a fiatal leány által az anyjáról maradt vagyonairól végrendeletet iratott mostani nejétől született Porempovich Pista és Mariska részére. F. hó 3-án kisérlé meg Porempovich a gyilkosságot, leányát sziven alól meglőtte és azután önmagát lőtte meg. Porempovich maga aug. 9-én meghalt s igy kikerülte a büntetést, de leánya Szerena szerencsésen felgyógyult s most nagynénjével Szathmára ment.

** „Torna-Lövész és Tüzoltó-Ujság“ fog megindulni októbertől kezdve Sinay Gusztáv szerkesztése mellett magyar és német nyelven.

** Horn Ede e hó 27-kén pozsonyi választóihoz fog menni, hogy eddigi országgyülési müködéséről számot adjon.

** Jókai Mór Felső-Magyarország és Erdély beutazására készül; s mihelyt egességi állapota — mely most nem legjobb — javul, azonnal utra kél erdélyi és máramarosi tisztelő barátai társaságában.

Belföldi hirek.

, Pápoczon — hol bucsu volt, — néhány koldus a korcsmában az irgalmasok fillérein ugyancsak felhörpintett. Mindannyian jókedvre kerekedtek, minek aztán vége az lőn, hogy a koldusok — összeverekedtek az azon korcsmában mulató falusi legényekkel. Győztesek a koldusok lettek s a mi legkülönösebb, egy világtalan nyomorult volt a leggarázdább s az osztott legtöbb késszurást. És az ily gazember mer a könyörületes szivekhez ekkép esdeni: „Adjatok, a mit isten adott!“.

, Vácz városában egylet alakult „Polgári kölcsönös segélyző egylet“ czim alatt; tagja lehet minden önálló üzletember iparos és földmüves.

, Gálszécstől nyugatra eső tájon mértföldekre terjedő kőszéntelepre akadtak.

, Egy belényes vidéki pór börtönében megőrült s alig tudák ártalmatlanná tenni. —

, Czéffán egy kedélyes iszákos midőn halálát közeledni érzé, egy pohár vizet kért, melyet e szavakkal üritett ki: „Halálom előtt ki akarok békülni ellenségeimmel.“

, A királyhágóntuli első sajtóper a brassói „Kronstädter Ztg“-é lesz, — a szintén brassói „Nemere“ szerkesztője inditja ellene.

, Maros-Vásárhelyt a suszterek strikkelni akartak, azonban a rendőrség már kiegyenlitette a dolgot.

Különféle.

— Borzasztó menykőcsapás. Bolanoból irják a „Fanfulla“-nak, hogy Podeuzana községben (Masta-Carrara tartományban) aug. 6-án a lakosság egy része a szabadban élvezte a szép délutáni időt, midőn rögtön támadt zivatar a mulatókat arra kényszerité, hogy egy közel álló templomban keressenek menedéket. Többen fölmentek a toronyba és ott elkezdték huzni a harangot, mely veszedelmes szokásnak borzasztóan meg is adták az árát. Alig szólalt meg a harang, a tüzes szikra beüt a torony keresztjébe, végig fut a tornyon, szétrombolja a sekrestyét, keresztül tör az ajtaján, végig nyargal a karzatokon és az oltárt összezuzva végre a földbe furódik. De mily szörnyü pusztitás után! A menykő legelől agyonütötte a három harangozót, azután lesujtott két embert, ki a lépcsőn felmenőben volt, kettőt a sekrestyében, többet a karzatokon és kettőt az oltár előtt. Mindössze tizenegy személyt sujtott halálra és huszonnyolczat sebesitett meg e rettenetes villám, melynek még két eb is esett áldozatul. Az életben maradt megesappottak közt többen elvesztették szemök világát, mások nem tudnak beszélni. A holtak testei szenes tuskókhoz hasonlitottak inkább, mint emberek maradványaihoz.

Délutáni posta.

— Páris, aug. 22. Rivet inditványánál holnap hallomás szerint a következő megállapodásra jut a 15 ös bizottság: Thiers hatalma a köztársaság elnöke czimmel addig tart, míg a jelenlegi nemzetgyülés. A szünidők után a nemzetgyülés az alkotmányt szavazza meg.

— Bécs, aug. 22. Az „Oesterr. Corr.“ szerint Lónyay gróf tegnap este ide érkezett, miután a frohnhofeni katastrophánál életveszélyben forgott volna. Azon waggonra ugyanis, melyben Lónyay gr., Almássy és Pejachevich grófokkal olvasgatva ült, oly erővel csapódott a postawaggon, hogy amaz szétzuzódott, Lónyay fejét egy plaiddel védte a lezuhanó sulyos töredék daraboktól, s csak nagy bajjal volt képes a vele ülőkkel együtt a romok közül kiszabadulni. — Szapáry Béla egy más waggonban volt s hihetőleg rögtöni halált halt, minthogy mellkasát bezuzva, tarkóját és hátgerinczét összetörve találták.

A „Debreczen“
eredeti

MAGÁNTÁVIRATAI.

= München, aug. 23. A catholicus reform-mozgalom bizottmánya Németország, Ausztria és Sveicz catholicusait congressusra hivja meg Münchenbe, mely congressus sept. 22-től, — 24-ig fog tartani.

= Róma, aug. 23. Az olasz kormány elhatározta a genuai öbölben lévő eröditések bővitését.

= Pest, aug. 23. A kinálat, forgalom, szállitás lanyha, az árak szilárdan tartják magokat.

Távirati tudósitás

a bécsi tőzsdéről aug. 23-ról.

Arany . . 5 frt 80 kr. — Ezüst . . 120 frt 6[illegible] kr.

Felelős szerk. és kiadótulajdonos: OLÁH KÁROLY.

HIRDETÉSEK.

Hirdetés.

Oly egyén ki a jegyzői foglalkozásokban, — fogalmazás, és számvetésekben jártas, ha jó irással, — 25 oírt havi dij, és 200 oírt évi járulék mellett jegyző segédnek felvétetik. B.-Ujvároson. — 337—33

Árverési hirdetés.

A debreczeni királyi váltótörvényszéknek 1871 évi aug. hó 10-én 6106. szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhirré tétetik, mikép Braunfeld és Biederman czég mint felperes részére Breuer Móricz mint alperestől 221 frt. 63 kr. váltói tartozás s járulékai erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen posztónemüek és házi butorok nevezett alperesnek helybeli Szép-utczai lakásán folyó évi aug. hó 29-ik napján d. e. 9 órakor nyilvános árverés utján készpénzfizetés mellett el fognak adatni. — Mire a venni szándékozók meghivatnak.

Debreczen aug. hó 18. 1871.

Mocsy József
350 1—3 váltótörvényszéki kik. végrehajtó.

Eladó
gőzmalmi részvények
Tátrai Kárpátnál

kaphatók a gőzmalom társulat irodájában
577 75 czegléd-utczán.

Eladó füszerkereskedès

s üzlethelyiség változtatás.

Széchenyi-utczán 1785 számu Szikszay-féle házban egy füszeres bolt egész felszerelésével kedvező feltételek mellett minden perczben szabadkézből eladó. Bővebb tudósitást adand

Burger Sámuel
üzlettulajdonos.

Tudatjuk egyszersmind a n. é. közönséggel, hogy a Piacz-utczai Jéger-féle házban levő

Kalatay András- féle

üzlethelyiséget átvettük, s ott jövő **september hó 15-én**

„Burger és Deutsch“ czég alatt

kitünően berendezett füszerkereskedést nyitunk, s azt minden e szakbavágó czikkekkel, a legkitünőbb minőségben dusan ellátjuk s igyekezni fogunk, a n. é. közönség tömeges pártolását minden tekintetben kiérdemelni. 338 1—3

Árverési hirdetmény.

Néhai özvegy Király Bálintné Horváth Juliánna hagyatékához tartozó téli és nyári kész férfi öltönyök, ugy nem különben házi butorok konyha eszközök, ágynemüek és egyébb varró gép folyó évi augusztus hó 23-ik napján azaz d. e. 7 órakor a zsibvásár téren tartandó birói árverésen el fognak adatni.

Kelt Debreczenben 1871. august hó 19.

Nánásy László
349 törv. tanácsnok.

Faeladás.

Sepper és Satori

faraktári helyiségeiben a vasut mellett, alól irott, tüzifa eladást rendezett be.

Kitünő minőségü vegyes tölgy és gyertyánfa magyar öle, karókközé rakva 20 frt.; német öle 16 frt.

Értekezhetni a faraktárban Becsey Károly urral.

Czirjék István
348 2—3 tulajdonos.

Tiszavidéki és arad-temesvári vasut.

MENETREND

1871. évi junius 15-től kezdve további intézkedésig.

I. Bécsből és Pestről Kassa felé.

	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak
Bécs államv. in	8	15		7	45	reggel.			
„ északi v.	8	25	este.	7	55				
Pest	7	30	„	6	5	este.			
Czegléd	10	33	reggel	8	55	„			
Szolnok	11	22	„	9	58	éjjel.			
P.-Ladány	2	1	délután	12	56	„			
Debreczen	3	41	„	2	42	reggel.			
Nyiregyh.	5	11	„	4	32	„			
Tokaj	6	11	„	5	53	„			
Miskolcz	8	17	este.	8	36	délel.	3	15	délut.
Kassa érk.	11	—	„	1	18	délután	5	59	„

II. Bécsből és Pestről Arad és Temesvár fel

		ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak
Bécs államv.	indulás	8	15	este.	7	45	regg.
„ északi v	„	8	25		7	55	
Pest	„	7	30	reggel.	6	5	este.
Czegléd	„	10	18	„	9	5	„
Szolnok	„	11	7	délel.	10	37	éjjel
Mező-Tur	„	12	18	„	12	36	„
Csaba	„	2	1	délut.	3	30	regg.
Arad	érkezés	3	42	„	6	4	„
„	indulás	4	5	„	6	24	„
Vinga	„	5	40	„	7	37	„
Temesvár	érkezés	7	27	estve	8	59	„

III. Bécsből és Pestről Nagyvárad felé.

	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak
Bécs államv. indul.	8	15	este.	7	45	regg.
„ északi v. „	8	25	„	7	55	„
Pest „	7	30	regg.	6	5	este.
Czegléd „	10	33	„	8	55	„
P.-Ladány „	2	35	délut.	1	15	éjjel.
B.-Ujfalu „	3	35	„	2	52	regg.
N.-Várad érkez.	4	47	„	4	45	„

IV. Kassáról Pest és Bécs felé.

	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak
Kassa ind.	5	25	regg.	10	49	[illegible]	4	5	délut.
Miskolcz	8	8	„	3	25	délut.	8	2	este.
Tokaj	10	1	„	6	7	este.			
Nyiregyh.	11	4	„	7	47	„			
Debreczen	12	47	délben	10	34	éjjel.			
P.-Ladány	2	25	délut.	12	37	„			
Szolnok	4	46	„	4	44	reggel.			
Czegléd érk.	5	32	este.	5	55				
Pest „	8	37	„	8	43	„			
Bécs „	6	9	regg.	6	36	este.			
„ északi v.	6	19	„	6	49	„			

V. Temesvár és Aradról Pest és Bécs felé.

		ó.	p	napszak	ó	p.	napszak
Temesvár	indul	8	—	reggel	5	30	délut.
Vinga	„	10	18	délelőtt	7	25	este.
Arad	érkezés	11	52	„	8	40	„
	indulás	12	25	délut.	9	4	„
Csaba	„	2	10	„	11	41	éjjel
Mező-Tur	„	3	44	„	2	13	„
Szolnok	„	5	1	„	4	17	regg.
Czegléd	érkezés	5	47	este.	5	36	„
Pest	„	8	37	„	8	43	„
Bécs államv.	„	6	9	reggel.	6	36	este.
„ északi v.	„	6	19	„	6	49	„

VI. Nagyváradról Pest és Bécs felé.

	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak
N.-Várad indul.	11	22	délel.	8	51	este.
B.-Ujfalu „	12	28	délben	10	3	„
P.-Ladány érkez.	1	23	délut.	11	55	éjjel.
Czegléd „	5	32	„	5	53	regg.
Pest „	8	37	este.	[illegible]	[illegible]	„
Bécs államv. „	6	9	regg.	6	3[illegible]	
„ északi v. „	6	19	„	6	[illegible]9	

A vonatok indulási ideje a közbeeső állomásokról, valamint azok csatlakozása Aradon, Csabán, N.-Váradon, Kassán, Miskolczon és Temesvárott, a pályaudvarokon kifüggesztett menetrendekből tudható meg.

Az igazgatóság.